

NEPREDAJNÝ MAGAZÍN TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

SpoluTvóriméKraj

AUGUST 2021

BYSTRÍK

Rozhovor s trnavským
spevákom

Župa podporuje
kultúrny
a kreatívny
priemysel

Staviame
turistickú útulňu
novej generácie

Risografiky
Mila, Lina a Vesna
na dovolenke

TT SK TRNAVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

#spolutvorimekraj

Strana 4

Strana 6

Strana 10

Strana 9

Strana 12

Strana 14

Strana 15

● STRANA 3

TÉMA MESIACA

Podporujeme kultúrno - kreatívny priemysel

● STRANA 4

ROZHOVOR

So spevákom Bystríkom Červeným sme sa porozprávali o jeho plánoch, ale aj súkromí

● STRANA 6

TÉMA MESIACA

- Kreatívne centrum ARTA Piešťany

● STRANA 7

OBYVATELIA

Projekty Participatívneho rozpočtu

- Revitalizácia zadného dvoru v DSS Zavar
- Komunitná záhrada v Šintave

● STRANA 8

TÉMA MESIACA

- Začínáme stavať Kreatívne centrum Trnava
- Zrkadlová sála Divadla Jána Palárika dostane novú tvár

STRANA 9

- V Mihalínovej vznikne nová turistická útulňa

STRANA 10

- Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave dostane novú čítareň

STRANA 11

- Názory z kraja

● STRANA 12

NOVINKY

- Pomoc pre južnú Moravu
- Otvorili sme prvé zariadenie podporovaného bývania

STRANA 14

- Začínajúci učitelia môžu požiadať o pravidelný príspevok na bývanie

● STRANA 14

KAM ZA KULTÚROU

- Príbehy z kraja ožívajú na risografikách

● STRANA 15

DOBRE VEDIEŤ

- Urobte si výlet do hviezdárne a planetária v Hlohovci

● STRANA 16

KALENDÁR KULTÚRNYCH PODUJATÍ NA SEPTEMBER 2021

TRNAVA

★★★★★
TOPINVESTÍCIA DO
KULTÚRY

Podporujeme kultúrno - kreatívny priemysel

Zveľaďujeme kultúrne dedičstvo a zároveň vytvárame nové príležitosti na jeho rozvoj. Práve do kultúry sme tento rok vyčlenili vyše 1,6 milióna eur. Časť prostriedkov je určená na rekonštrukciu zrkadlovej sály Divadla Jána Palárika v Trnave či výstavbu letnej čítárne Knížnice Juraja Fádlyho v Trnave so zelenou strechou.

Z eurofondov sme získali 7,7 milióna eur na výstavbu Kreatívneho centra Trnava na Hlavnej 17. Občianskemu združeniu Iniciatíva ARTA sme odovzdali kľúče od priestorov v Piešťanoch, v ktorých vzniká jedinečné kultúrne a komunitné centrum. *Pozrite si čo pre vás pripravujeme.*

BYSTRÍK

Ak by sme sa opýtali, kto je podľa vás charakteristickou postavou speváckej scény v našom kraji, viacerým by iste napadol Bystrík. So sympatickým umelcom sme sa porozprávali o jeho plánoch, ale aj súkromí. V rozhovore sa dočítate aj o tom, či chystá novú pesničku so svojimi dcérami.

Čo si sa naučil za posledný rok a pol, odkedy žijeme inak?

Musím povedať, že bol pre mňa výnimočný. Odpočinul som si a získal som čas, ktorý som mohol tráviť s rodinou. Pre mňa to bolo vzácné byť s deťmi a manželkou.

Aj ste si doma liezli na nervy?

Práveže vôbec. My sme sa aj sťahovali do domu. Bolo to pre mňa super, veľmi sme si to spoločne užili. Boli sme si viac blízki. Verím však, že takéto obdobie už nepríde, pretože mne ako umelcovi hudba, koncerty a ľudia veľmi chýbali. Bolo by mi smutno byť trištvrte roka opäť zavretý doma.

Čiže z hľadiska trávenia času s rodinou bol ten Covid predsa na niečo dobrý?

Určite áno. Trávili sme spolu veľa času, nastavili sme si spoločný režim. Keby som situáciu bral horšie, nebolo by to dobré. Tým, že sme boli doma zavretí, nemohli sme pracovať, tak som si celý režim nastavil tak, aby som ho mohol tráviť s rodinou.

Naozaj je tvoje skutočné meno Bystrík Červený alebo je to pseudonym?

Áno, je to naozaj moje meno a priezvisko. Priznám sa, že mám niekoľko zážitkov, ktoré sa mi stali v súvislosti s mojím menom. Išlo najmä o úrady. Keď sa ma pýtali na meno, tak som povedal meno a pani na úrade mi povedala, že ona nechce priezvisko, ale meno. Aby som bol konkrétny, môj brat sa narodil 11. septembra. Vtedy mám aj meniny. Môjmu otcovi sa veľmi páčilo meno Bystrík, tak sa zo mňa stal Bystrík. Čo vie možno málokto, máme aj klub Bystríkovcov na Slovensku. Je nás už viac ako 250. Dokonca máme aj pálenku, vrch Bystrík.

Verím však, že takéto obdobie už nepríde, pretože mne ako umelcovi hudba, koncerty a ľudia veľmi chýbali.

Mávate aj spoločné stretnutia?

Áno, mal som možnosť sa s týmto klubom stretnúť aj ja. Potešilo ma, keď prišli na môj koncert. Minule bol na koncerte jeden chlapec, ktorý sa volal Bystrík, tak som ho hneď pridal k nám do kapely.

Aké si mal leto?

Ak si to porovnam s minulým letom, tak bolo veľmi podobné. Bolo však pracovné, keďže sme sa báli, že sa ku koncu leta budú možno opäť zatvárať kultúrne stánky. Hrali sme všade, kam nás pozvali a veľmi sme si to užili. Dokonca sme tento rok hrali aj v Česku. Čakajú nás ešte koncerty, na ktoré sa teším. Stihli sme aj dovolenku.

Bystrík Červený počas krstu albumu Na Kráľovej holi.

(Foto: Archív Bystrík Červený)

Kde ste trávili dovolenkové dni?

Chodíme na stredné Slovensko do nášho obľúbeného hotela. Pravidelne tam hrávame aj koncerty a páči sa mi, že je tam priestor aj pre deti, kde sa môžu hrať a majú aj program pre mládež.

Z Bystrík Bandy odišiel Adam Cisár, máte však už nového člena. O koho ide?

Je to chalan, ktorý s Adamom kedysi hrával v skupine Downhill. Adam si dáva dlhšiu prestávku, chce si oddýchnuť. Samozrejme, má aj rodičovské povinnosti, keďže sa mu narodilo dieťa.

Neuvažovali ste nad tým, že by ste zobrali nejakú slečnu do kapely?

Hovorí sa, že žena v skupine nikdy nie je výhra. Ja ani nepoznám gitaristku, ktorú by sme mohli osloviť. My sme chlapecká partia, neviem si to predstaviť. Stále sme ešte „pojašenci“. Minulý rok sme na výročnom koncerte mali skvelú saxofonistku, tú ešte chceme osloviť, pretože sa nám s ňou dobre spolupracovalo.

Minulý rok ste krstili album Hej Dievča, chystáte už niečo nové?

Stále pracujeme na nových veciach, aj počas koncertnej pauzy. Cítil som, že potrebujem zamestnať hlavu. Mám túžbu urobiť ešte jedno cédečko s ľu-

Podľa mňa je to na striedačku, podľa veku. Staršia Amálka chodila na klavír, tvorili sme vlastné pesničky. Terezka spieva naše ľudovečky, to musí vždy byť. Obe sú speváčky. Nechávam to na voľný priebeh. Prezradím,

Tým, že sme boli doma zavretí a nemohli sme pracovať, tak som si celý režim nastavil tak, aby som ho mohol tráviť s rodinou.

dovkami. Ľudia stále chcú, aby sme ich hrávali a ich energia na koncertoch je úžasná. Teraz sme hrali na Morave a fanúšikovia si to užili, ešte teraz mám z toho zimomriavky. Verím, že sa nám to podarí do konca roka urobiť.

Máte naplánované koncerty aj v septembri?

Myslím, že 4. septembra budeme v Dolnej Krupej na Obecných dňoch, 11. septembra to bude v Dome hudby Mikuláša Schneidera Trnavského.

Máš dve dcéry – Amálku a Terezku. Idú v umeleckých cestách po tatinovi?

že sme spolu vytvorili text jednej vianočnej pesničky, ale musím ho nájsť, lebo som ho niekde odložil.

Zaregistroval si, že v Trnave na Hlavnej ulici vznikne nové Kultúrne centrum?

Áno, čítal som o tom, a veľmi ma táto správa potešila, pretože zatiaľ nič podobné v Trnave pre umeleckú obec nie je. Veď v Trnave už niekoľko rokov ani Kultúrny dom nefunguje. Keď chceme v Trnave urobiť väčší koncert, nemáme ho kde urobiť. Bude super, keď budú môcť kreatívci fungovať v nových priestoroch.

Bystrík Červený, spevák

Bystrík Červený je slovenským spevákom, ktorý sa narodil v Trnave. Hudbe sa začal intenzívne venovať v 18 rokoch a prvé vystúpenia absolvoval v rôznych kluboch a baroch, kde hrával na gitare prevzaté piesne, ktoré postupne dopĺňal o svoje vlastné pesničky. Po prvýkrát na seba upozornil vlastnou skladbou „Snívaj“ v roku 2004, ktorá výraznejšie zarezovala aj v éteri slovenských rádii. Zmena nastala v roku 2005, kedy zvíťazil v rekordnej konkurencii v prestížnej autorskej súťaži Coca-Cola Popstar. So svojou kapelou vydal minulý rok nový album Hej dievča.

Kultúrno-kreatívne centrum ARTA

Ako vzniklo kreatívne centrum?

Prvotný začiatok budúcnosti objektu Arta Piešťany vznikol na trnavskej župe. Kreatívnu myšlienku sme chceli spoločne pretaviť do reality. Potrebovala som tím ľudí, aj mimo župy, ktorý bude mať chuť spolu so mnou na tomto projekte pracovať. Zaujímalo ma kultúrne dianie a prihlásila som sa do mestskej komisie, kde som spoznala Pala Pillařa, ktorý sa ochotne ponúkol pomáhať projektu a stal sa hneď človekom, ktorý rieši všetky naše granty. Peťa Dvorského som spoznala, keď som sa v roku 2015 vrátila z Bratislavy do Piešťan a on spolu s manželkou otvárali kaviareň a pražiareň. Páčilo sa mi, že sa vrátili z Holandska naspäť do Piešťan, priniesli know-how, ako to celé robili, viedli a vytvorili v meste novú kaviarensku komunitu. Oslovila som ho v roku 2018 s myšlienkou Arty a on na ňu jednoznačne prikývol. Odvtedy riešime všetci traja ARTU spoločne.

Môžu vám ľudia z Piešťan a okolia s niečím pomôcť?

Veľa prác v Arte si robíme svojpomocne, dobrovoľníci sú naša najväčšia pomoc. Niektorí už chodia na každú brigádu, ktorú organizujeme. Pomáhajú nám nielen oni, ale aj záujemcovia o priestory. Nieкто zalamuje texty do tlače, ďalší nám chodí fotiť akcie a podobne.

Ktokoľvek má chuť nejako pomôcť sa nám môže ozvať. Vždy sa snažíme niečo vymyslieť.

Ako vnímate kultúrne dianie v okolí Piešťan?

Keď sa začínala v roku 2017 riešiť Arta, zdalo sa mi, že Piešťany stagnujú. Program bol cielený najmä pre staršie generácie.

Odvtedy prešiel nejaký ten rok a myslím, že postupne kultúrne ožívajú vďaka ľuďom, ktorí sa tu snažia niečo zmeniť.

Prečo je podľa vás dôležité, aby bolo v Piešťanoch kultúrno-kreatívne centrum?

Žijeme v kúpeľnom meste. Kultúra aj umenie boli vždy jeho súčasťou. Pracovná ponuka je tu ale slabá. Máte tu príležitosti hlavne v gastronómii a hotelierstve. Veľa mladých ľudí z mesta odišlo za prácou

Trnavský župan slávnostne odovzdal areál na Kollárovej 2 v Piešťanoch členom občianskeho združenia Iniciatíva ARTA, ktorá ho bude využívať a zveľaďovať na základe 25-ročnej nájomnej zmluvy. V priestoroch bývalej fabriky na cukrovinky a neskôr strednej školy vznikne kultúrne a kreatívne centrum.

S priestormi, ktoré od roku 2011 zívajú prázdnotou, sme sa rozhodli naložiť pomerne netradične. Vybrali sme sa dlhšou a náročnejšou cestou, ako by to bolo v prípade ich predaja za každú cenu. Spojili sme sily s partiou mladých ľudí, ktorí nevyužívanému areálu doslova vdýchli nový život. Arta znamená ďalšie kultúrne a kreatívne centrum, ktoré má obrovský potenciál. Doplní v Piešťanoch dôležitú možnosť pre realizáciu vízií a nápadov kreatívnej komunity mesta a celého regiónu.

a veľa sa nevrátilo, lebo ostalo v meste, kde vyštudovali. Nenašli nič, prečo by tu chceli zostať žiť. Uplatnenie v kreatívnej oblasti si prirodzene hľadáte vo väčšom meste. Rovnako to tak bolo aj u mňa, keď som po štúdiu skončila v Bratislave. Nevedela som si nájsť v Piešťanoch zamestnanie ani priestor na tvorivú prácu. Zistili sme, že takých ľudí je samozrejme viac. A táto skutočnosť sa nám ukazuje stále. Ako prví k nám prichádzajú mladí ľudia, ktorí sa sem naspäť vracajú z iných slovenských miest alebo zahraničia. V Arte sa snažíme, aby vzniklo miesto, ktoré ponúkne aj niečo iné. Nielen pre pracovnú príležitosť, rozbeh, ale aj pre návštevu mesta a trávenie voľného času.

Stali ste sa nájomcami zaujímavých priestorov. Aký je to pocit?

Tešíme sa. Máme čo robiť, čaká nás veľa práce, úver a rozbeh celého objektu. Ale za tie tri roky sme mali dostatok času zvážiť, či do toho ideme alebo nie. A my sme sa rozhodli do toho ísť.

Čo všetko nájdú návštevníci v Arte?

Gro projektu budú ateliéry a zdieľané priestory na prácu. Okrem toho tu vznikne priestor pre kultúrne podujatia, ateliér voľnej tvorby pre workshopy a kreatívne dielne, kaviareň, bezobalový obchod a veľa iného.

**Čakajú vás v blízkej dobe
nejaké zaujímavé podujatia?**

Momentálne sa najviac sústreďujeme na rekonštrukciu, nakoľko sa blíži chladnejšie obdobie. Chceme preto "zavrieť" budovu čím skôr. Tzn. nová strecha, okná, dvere a podobne. Na september ale chystáme rôzne podujatia. Workshopy a čítačky, ktoré budú fungovať na pravidelnej báze. Tretím rokom budeme hostiť septembrový

Trnavský župan Jozef Viskupič a Piešťanci, ktorých spojila Arta. Dominika Rusnáková, Pavol Pillař a Peter Dvorský.

medzinárodný filmový festival, ktorý je roztrúsený po meste a otvoríme horný priestor v historickej časti, kde bude prvá výstava od lokálnej ilustrátorky Alice Kucharovič.

**Na čo sa tešíte najviac
v nových priestoroch?**

Na moment, kedy sa začne zaplňať ľuďmi a ateliérmi a stane sa novým živým priestorom.

Dominika Rusnáková,
spoluzakladateľka Arty

PARTICIPATÍVNY
ROZPOČET
TRNAVSKEJ ŽUPY

Predstavujeme projekty podporené z participatívneho rozpočtu

V rámci druhého ročníka participatívneho rozpočtu trnavskej župy bolo celkovou sumou 250-tisíc eur podporených 57 verejnoprospešných projektov. O tom, ktoré zo 105 relevantných projektov získajú podporu v maximálnej výške 5 tisíc eur,

ste rozhodli aj vy. Online hlasovanie verejnosti malo 50-percentnú váhu pri rozhodovaní. Druhá polovica tvorilo hlasovanie členov odborných fór v rámci verejného hodnotenia projektov. Niektoré z nich vám postupne predstavujeme.

**Revitalizácia zadného
dvora v DSS Zavar**

V rámci revitalizácie zadného dvora bolo vytvorené kvalitnejšie a príjemnejšie prostredie pre klientov s rôznym zdravotným a mentálnym znevýhodnením. Súčasťou projektu bola výsadba zelene, okrasných tráv a kvetov s využitím aj iných prírodných materiálov, akými sú kamene či kôra. Vďaka participatívnej rozpočtu bola vytvorená aj relaxačno-oddychová zóna s hojdačkou a slnečníkmi. Do aktivít súvisiacich s projektom sú zapojení klienti pod odborným dohľadom pracovníkov pracovnej terapie. Začlenením klientov do realizácie projektu sa upevnili a rozvíjajú ich psychomotorické zručnosti a kladný vzťah k životnému prostrediu.

Komunitná záhrada v Šintave

Ide o možnosť lepšie spoznať ľudí žijúcich v susedstve, rozvíjať s nimi vzťahy a kamarátstva. Poslaním komunitnej záhrady je pestovanie v súlade s prírodou. Zámerom je prepojenie teoretickej a praktickej činnosti, pestovanie plodín, ovocia, zeleniny, bylín, kvetov. Cieľom je u žiakov a detí vzbudiť záujem o environmentálne cítenie, spojitosť človeka s prírodou. Do projektu budú zapojení žiaci, rodičia, učitelia a priatelia školy, obyvatelia blízkych bytoviek.

Začínáme budovať Kreatívne centrum Trnava

Na župe začíname s rekonštrukciou meštianskeho domu na Hlavnej 17 v Trnave, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou. Vznikne v ňom Kreatívne centrum Trnava určené pre záujemcov o podnikanie v kultúrnom a kreatívnom priemysle.

Celkový rozpočet projektu je viac ako 8 miliónov eur. Až 7,7 milióna eur sme získali z eurofondov. Finančné prostriedky z Integrovaného regionálneho operačného programu by mali byť preinvestované do konca roka 2023. Projekt počíta s desaťročnou udržateľnosťou.

V júni sme podpísali zmluvu so zhotoviteľom rekonštrukcie v hodnote necelých 4,4 mil. eur, spoločnosťou DAG Slovakia. Momentálne prebieha kontrola verejného obstarávania stavebných prác sprostredkovateľským orgánom. Hneď po jej ukončení sa začnú stavebné práce, ktoré by nemali trvať dlhšie ako 17 mesiacov.

Komplexná rekonštrukcia sa týka exteriéru aj interiéru budovy od suterénu až po strechu. Úplne nová bude elektroinštalácia či vzduchotechnika a prídavné aj výťahy. Vo vynovených priestoroch vzniknú ateliéry, profesionálne grafické štúdiá, dielne na prácu s drevom a kovem, ako aj hudobné skúšobne a koncertné priestory či prednáškovú sálu. Navrhnuté sú aj oddychové zóny, kancelárie a obchodné priestory.

Počas rekonštrukcie budeme intenzívne pripravovať programovú časť činnosti kreatívneho centra zameranú na rozvoj kreatívneho a podnikateľského potenciálu aktérov v regióne. V rámci tejto virtuálnej fázy chystáme niekoľko verejných výziev, do ktorých sa budú môcť prihlásiť záujemcovia o pôsobenie v centre. Následne sa budú analyzovať a hodnotiť ich podnikateľské zámery, plány a prínosy.

Vizualizácia nádvorja

Pri vzniku Kreatívneho centra Trnava sa zameriame na vytvorenie priaznivého prostredia na rozvoj kreatívneho talentu a technologických inovácií. To znamená, že silnej komunite kreatívcov v našom regióne vytvoríme adekvátne podmienky na profesionálny rast. Budeme podporovať predovšetkým rozvoj ich podnikateľských zručností v rôznych oblastiach kultúrneho a kreatívneho priemyslu.

Jozef Viskupič, trnavský župan

Zrkadlová sála Divadla Jána Palárika dostane novú tvár

Začali sme s rekonštrukciou Zrkadlovej sály a vedľajšieho salónika na prvom poschodí Divadla Jána Palárika v Trnave. Do pokračovania komplexnej obnovy tejto historickej perly mesta investujeme ďalšieho pol milióna eur, pričom pôvodný odhad bol 580 tisíc eur. Aj v tomto prípade sa nám podarilo ušetriť financie. Po odbornej konzultácii bude obnovená štuková výzdoba stien a strop v zmysle primárnej povrchovej úpravy z obdobia svojho vzniku. To znamená, že bude mať jednotnú okrovú farbu s čiastočne lesklou povrchovou úpravou na ozdobných štukových článkoch a prvkoch.

Pôvodný drevený obklad bude odborne zrenovovaný a v miestach

poškodenia opravený. Budú odstránené všetky stropné svietidlá a lustre typu Maria Theresia, ako aj nástenné únikové svietidlá a reproduktory. V Zrkadlovej sále budú osadené nové lustre, ktoré budú vyrobené na zákazku ako náznaková rekonštrukcia pôvodných lustrov, ktoré máme zdokumentované dobovými fotografiami.

Obnovený bude aj vstupný portál, pričom po oboch stranách umiestnime zrkadlá. V divadelnom salóne opravíme podlahu, vynovené budú aj šatne a sociálne zariadenia. Súčasťou rekonštrukcie je aj vybudovanie vzduchotechniky, ktorá bude zároveň klimatizovať.

Ukončenie prác je naplánované do konca tohto roka.

V Mihalínovej vznikne turistická útulňa

Podporiť rozvoj domáceho cestovného ruchu a udržateľnej turistiky v horách pomôžu nové turistické útulne. Prvá z útulní v rámci projektu Hikemates a Madebythe - "Útulňa Jozefa Maka" - vznikne na trase Cesty hrdinov SNP, najdlhšej turistickej trasy na Slovensku. Táto turistická útulňa vznikne aj vďaka našej podpore vo výške 30 tisíc eur.

Minimalistickú turistickú útulňu v lokalite Mihalínová navrhli architekti Matthias Arnould, Robert Provazník a Michaela Vatraľová, tak aby citlivo zapadla do prírodného prostredia bukového lesa Malých Karpát. Kľúčovými slovami pre návrh útulne sa stali pojmy komunita, variabilita a trvalá udržateľnosť. Útulňa je priestorom pre oddych - nielen fyzický, ale aj psychický.

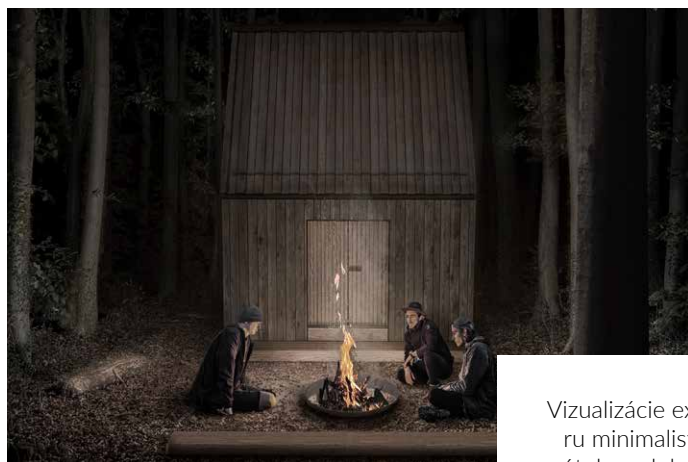
V našom kraji máme viacero zaujímavých turistických cieľov. Obyvateľom a návštevníkom však chceme ponúknuť niečo viac. Vďaka spolupráci viacerých verejných a občianskych subjektov prinesieme do Malých Karpát inovatívnu útulňu. Všetci nadšenci turistiky budú môcť navštevovať tento voľne dostupný oddychový priestor už od prvej polovice budúceho roka.

Som veľmi rád, že sa autorom projektu sa podarilo vytvoriť originálnu architektúru, ktorá zapadne do okolitej prírody a bude poskytovať príjemné útočisko pri prekonávaní dlhých turistických ciest. Projekt útulne je jedným z mnohých krokov, ktorými chceme zvýšiť atraktivnosť potuliek našim regiónom pre návštevníkov všetkých vekových kategórií.

Pavol Kalman, trnavský vicežupan a predseda
Krajskej organizácie cestovného ruchu Trnavský kraj

Vizualizácie exteriéru a interiéru minimalistickej turistickej útulne v lokalite Mihalínová, ktorú navrhli architekti Matthias Arnould, Robert Provazník a Michaela Vatraľová.

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave dostane novú čítareň

V záhrade Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave vznikne moderná letná čítareň. Do jej výstavby investujeme odhadovaných 315 tisíc eur. V ďalšej fáze projekt počíta s revitalizáciou samotnej záhrady. Nové priestory budú slúžiť verejnosti aj na vzdelávacie aktivity a spoločenské diskusie počas roka. Rozhodli sme sa revitalizovať okolie našej najväčšej knižnice, ktoré v súčasnosti prakticky nie je využívané. Myslíme si, že nejde len o krásu obsahu kníh, ale aj o prostredie, v ktorom ich čítame. Atraktívna letná čítareň so zelenou strechou preto nahradí zastaralé betónové garáže. Odhadovaná výška investície je 315 tisíc eur. Ide o národnú kultúrnu

pamiatku, ktorej vek je vyše sto rokov. Preto budú zmeny realizované v súlade s odporúčaniami Krajského pamiatkového úradu Trnava. Momentálne už máme hotovú projektovú dokumentáciu a proces verejného obstarávania stavebných prác dokončíme tento rok. Prvých návštevníkov revitalizovaný areál v centre Trnavy privíta v lete budúceho roka, keď krajská knižnica oslávi 70 rokov svojho fungovania v budove pôvodne navrhnutej Michalom Milanom Harmincom ako sídlo Slovenskej hospodárskej banky. Bonusom by malo byť jeho prepojenie jej areálu s Ružovým parkom formou mostíka cez Trnávku, o čo sa postará mesto Trnava.

Často trávim čas v prírode a moja psychohygienu pozostáva z toho, že sa poriadne fyzicky vyštavím. No niekedy mám pocit, že potrebujem akési pohladenie srdca a niečo, čo ma prinúti premýšľať hlbšie. Divadlo či kino, kde ma vždy príjemne poteší, akí talentovaní ľudia sú na svete a robia nám ho krajším v podobe umeleckých zážitkov. Koniec koncov, aj moja partnerka hrá v ochotníckom divadle, tak mi svet na doskách nemožno nemať rád.

Takisto, s mojimi deťmi úplne "žerieme" múzeá. Som fanúšik technických pamiatok a histórie a akosi som na to, prirodzene, naučil aj svoje deti, takže si všetci prideme na svoje.

Mnohým z nás boli počas pandémie tieto slasti odopreté. Dopad to však malo aj na ľudí, ktorí sú umeniu a kultúre tak oddaní, že jej venujú všetok svoj čas v podobe full-time zamestnania. V týchto časoch to boli práve tieto pracovné pozície, ktorých sa situácia dotkla najviac. Preto je nesmierne dôležité kultúru podporovať. Najkrajšie je podporovať umelcov z nášho okolia, mesta či kraja. Nebudme skúpi. Podporujme ľudí, ktorí iným vyčarujú úsmev na tvári a umelecký zážitok. Poďme objavovať kultúru, ktorú nám Trnavský samosprávny kraj ponúkne v najbližšom období.

Marián Galbavý,
poslanec Zastupiteľstva TTSK
a predseda komisie pre kultúru a šport

Kultúra je v poslednom čase jednou z oblastí, ktorá v dôsledku pandémie výrazne utrpela nielen z finančného, ale určite aj nemateriálneho hľadiska. Všetky oblasti života sa musia pozviechať, inak zažijú ešte väčší úpadok. To platí aj o kultúre. Veľmi ma teší, že sa nám podarí vylepšiť vzhľad záhrady za knižnicou Juraja Fándlyho, ktorá priestor skrášľi, a zároveň prispeje k vzdelanosti čitateľov. Uspeli sme aj s eurofondovou výzvou na Kreatívne centrum Trnava. Verím, že aj týmto spôsobom udržíme naše talenty doma a dáme im príležitosť na rozvoj. Kultúrne a kreatívne centrum vzniklo aj v Piešťanoch, čo vnímam ako ďalší pozitívny krok k rozvoju kultúry. Nový šat dostane aj zrkadlová sála Divadla Jána Palárika a s radosťou si pozriem to, ako sála bude po rekonštrukcii vyzeráť. Kultúra potrebuje podporu a aj týmito spôsobmi jej chceme pomôcť k obrode a ďalšiemu rozvoju.

Csaba Orosz,
poslanec Zastupiteľstva TTSK

Kultúra človeka sa cizeluje v rodine a v škole. Obidve prostredia dostali za ostatné dva roky poriadne zabráť.

Mali sme v kraji študentov, ktorí so 100-percentnou istotou nemali k dispozícii techniku na vzdelávanie online. Evidujeme

sociálne vymedzené rodiny, ktoré nemajú prostriedky na skutočné zaradenie detí do spoločnosti. Preto by som sa nerád pridával k prázdny frázam. Potrebujeme riešenia. TTSK by mal zmapovať rodiny, ktoré nemajú k dispozícii počítač. Bez neho nemôžeme snívať o prinesení kultúry a vzdelávania do domácností.

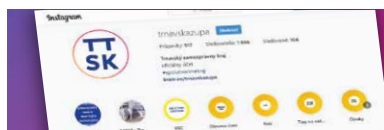
Ako dlhodobý poslanec mesta Holíč ponúkam Holíčsky zámok, mestské múzeum, galériu výtvarného

umenia a širokú ponuku tradičných podujatí, často s návštevnosťou nad tisíc účastníkov. Myslím, že by sa mohli zaviesť recipročné a možno dokonca kyvadlové zájazdy. Obyvatelia Holíča do Trnavy a Trnavčania k nám. A tak naprieč celým krajom. Vtedy budeme môcť povedať, že spolu tvoríme kraj.

Rastislav Caletka,
poslanec Zastupiteľstva TTSK

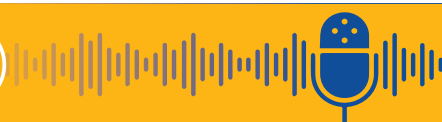
Sledujte náš **facebook**

Sledujte náš **Instagram**

PODCAST TRNAVSKEJ ŽUPY

SpoluTvorímeKraj

Vydáva: Trnavský samosprávny kraj, Starohájska 10, 917 01 Trnava. **Vydané:** august 2021.

Evidenčné číslo: EV 6008/21. **IČO:** 378 369 01. **Tlač a distribúcia:** Regionpress, s.r.o.

Foto na titulke: Archív TTSK. **Nepredajný magazín bezplatne distribuovaný do poštových schránok v Trnavskom kraji. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu textov vrátane krátenia.**

Pomoc pre južnú Moravu

Iniciovali sme poskytnutie humanitárnej pomoci partnerskému Juhomoravskému kraju, ktorý na konci júna tohto roka zasiahla ničivá smršť. Začiatkom augusta sme odovzdali približne 300 m³ dreva, ktoré použijú na rekonštrukciu striech budov Základnej školy U Červených domků v Hodoníne.

Dar sme sprostredkovali v spolupráci s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, štátnym podnikom Lesy Slovenskej republiky a mestom Skalica. Partnerom na českej strane je mesto Hodonín.

Nadalej sme v kontakte so zástupcami Juhomoravského kraja, aby sme im vedeli pomáhať. Stále platí ponuka poskytnúť krátkodobé aj dlhodobé ubytovanie pre ľudí z postihnutej oblasti, respektíve pomôcť pri odstraňovaní škôd a čistení komunikácií prostredníctvom našej Správy a údržby ciest TTSK.

Ked' tu v júni ničilo domy a ľudské osudy tornádo, medzi prvými tu boli aj záchranári a hasiči zo Slovenska. Pomoc hneď ponúkli obce, mestá a kraje. Na obnove poničeného územia pomáhajú doteraz. Chcem sa aj takto za všetko poďakovať. Mať dobrého suseda, akým je Trnavský kraj, je na nezaplatenie.

Ján Zámečník, námestník hejtmana Juhomoravského kraja

Otvorili sme prvé zariadenie podporovaného bývania

Novú celoročnú pobytovú sociálnu službu, ktorá umožní klientom viesť samostatný život, ponúkame vo viladome neďaleko centra mesta Senica. Zastrešuje ju Centrum sociálnych služieb Rohov.

Klientky si budú s adekvátnou podporou určovať program dňa, zabezpečovať stravovanie a ďalšie činnosti spojené s bežným životom a chodom domácnosti. Naším cieľom je, aby sa klientky zaradili do bežného života a aby sa z prijímateľov sociálnej služby stali tí, ktorí dostanú možnosť to spoločnosti

vrátiť. Vieme im napríklad sprostredkovať aj zamestnanie. Zariadenie považujeme za prechodnú stanicu z inštitucionálneho bývania až po samostatný život. Výhľadovo uvažujeme o rozšírení tejto služby aj do iných častí Trnavského kraja.

Zariadenie podporovaného bývania v Senici je určené pre prijímateľov sociálnych služieb vo veku od 16 rokov do dovŕšenia dôchodkového veku, ktorí sú schopní viesť samostatný život. Súčasťou služby je dohľad a asistencia zodpovednej osoby pri každodenných činnostiach.

Začínajúci učitelia môžu požiadať o pravidelný príspevok na bývanie

Otvorili sme možnosť požiadať o poskytovanie pravidelného finančného príspevku na bývanie. Až 150 eur mesačne môžu získať začínajúci učitelia a majstri odbornej výchovy, ktorí ukončili štúdium pred menej ako piatimi rokmi, a majú pracovný pomer s jednou z našich župných stredných škôl.

Týmto spôsobom sme sa rozhodli motivovať mladých ľudí a dať im ďalší dôvod na to, aby ostali pracovať v kraji, prípadne sem za prácou prišli. Začínajúcim učiteľom a majstrom odbornej výchovy poskytneme 150 eur mesačne na bývanie. Evidujeme, že priemerný vek učiteľov sa postupne zvyšuje a ich nedostatok je predovšetkým v odborných predmetoch a jazykoch. Od nového školského roka preto prichádzame s novým riešením.

Finančná podpora môže byť využitá na úhradu nákladov spojených

s bývaním vo vlastnej nehnuteľnosti alebo na bývanie na základe zmluvy o nájme, respektíve podnájme. Môže ísť o náklady súvisiace s užívaním nehnuteľnosti (energie, vodné, stočné, a. i.) alebo splátky úveru na kúpu nehnuteľnosti.

Žiadateľom bude príspevok poskytovaný na mesačnej báze, a to formou refundácie na základe predloženého vyúčtovania. Do konca tohto roka je na tento účel vyčlenených 50-tisíc eur.

Možnosť získať tento príspevok majú aj všeobecní lekári, ktorí sú od župy získali účelovú dotáciu na rozvoj a podporu zdravotníctva.

„Zaujme vás“

Spoločne s Trnavským krajom zážitkov sme pre cyklistov, koložkárov a korčuliarov pripravili možnosť, ako si zašportovať a spoznať zaujímavé miesta na Žitnom Ostrove. Každú stredu si môžete užiť výlet cyklobusom zo Senca cez Jelku do Šamorína-Čilistova a naspäť.

V februári sme spustili rozsiahlu rekonštrukciu cesty na horský priechode Havran. Úsek v dĺžke 4,5 kilometra prejde komplexnou modernizáciou v hodnote 2,2 milióna eur. V úseku vymeníme vozovku a zvodidlá, ale aj stabilizované svahy a prahy cesty. Práce napredujú a plánujeme ich ukončiť do konca tohto roka.

Počas septembra bude prebiehať kampaň Do obchodu na bicykli. Vďaka našej finančnej podpore propaguje ekologickú a zdraviu prospešnú dopravu v obciach a mestách. Prihlásiť sa môžu aj predajcovia a obchody, v ktorých môžete získať špeciálne zľavy alebo darčeky.

Pripravujeme sa na návštevu pápeža Františka. 15. septembra, ktorý bude sláviť Svätú omšu na otvorenom priestranstve pri Národnej svätyni v Šaštíne. Pokiaľ sa chcete bohoslužby zúčastniť, je potrebné sa zaregistrovať na webovej stránke www.navstevapapeza.sk.

Medzi 15. a 19. septembrom sa bude konať už 65. ročník medzinárodných cyklistických pretekov Okolo Slovenska. Cieľ poslednej etapy bude v našom krajskom meste. Svoju účasť už potvrdil náš najlepší cyklista Peter Sagan, ale aj ďalšia hviezda Christopher Froome, sedemnásobný víťaz Grands Tours.

Príbehy z kraja ožívajú na risografikách

Ked' sa Mila, Lina a Vesna vyberú na dovolenku, začne sa príbeh bez začiatku a konca, ktorý dotvára len naša fantázia. Prebudí náš záujem ísť tam, kde sme ešte neboli, alebo ochutnať to, čo sme zatiaľ neochutnali. Moravianska Venuša, dovolenkujúca na jednom z obľúbených miest kraja, láka na miestne špeciality ako Skalický trdelník či sladkosť zo Serede a tiež na kúpeľnú históriu, s ktorou je tento kraj neodmysliteľne spätý. To je jeden z pätnástich obrazov najkrajších príbehov Trnavského kraja, ktoré dostali tento rok originálnu podobu risografiky. Touto metódou vznikajú pri každej tlači určité nepresnosti, a tak je každý výtlačok risografiky jedinečným originálom.

BOLO Z ČOHO VYBERAŤ

Do súťaže návrhov risografík Trnavský kraj príbehov sa zapojilo celkovo 166 autorov a kolektívov s 366 prácami. Vznikla

tak originálna, limitovaná a signovaná autorská kolekcia 15 diel vytvorených ľubovoľnou technikou a vytlačených technikou risografie v počte po 150 kusov. Súťaž vyhlásila v závere roka 2020 Krajská organizácia cestovného ruchu Trnavský kraj. Hlavnou myšlienkou tohto projektu bola podpora umelcov pracujúcich v kultúrnom a kreatívnom priemysle počas obdobia pandémie koronavírusu.

Najčastejšie sa vyskytujúcimi motívami boli vodné mlyny na Malom Dunaji, Smolenický zámok, kláštor Katarínka či Kostol svätej Margity Antiochijskej v Kopčanoch. Často vyobrazené boli aj príbehy Ludwiga van Beethovena, víly Ilony, Moravianskej Venuše, či piešťanského barlolámača. Výherné diela boli podpísané ich autormi a predstavené na podujatí v príjemnej atmosfére na trnavskom Nádvorí.

Polomáčané?

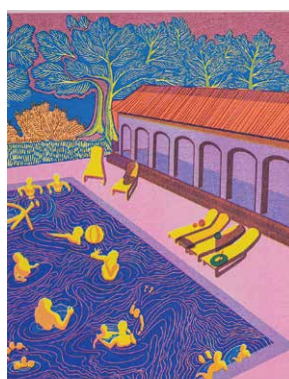
Mila, Lina a Vesna na dovolenke...

Lina: Nevieť ako vy, ale ja sa namočím celá!

KAŽDÝ SI VYBERIE

Risografiky Trnavský kraj príbehov sú originálnym darčekom aj skutočným kúskom umenia, v ktorom sa ukrýva mnoho významov. Vyrobené sú v limitovanom počte 150 ks. Kúpiť si ich môžete len v turistických informačných centrách v Trnavskom kraji a to v Mestskej veži v Trnave, v Piešťanskom informačnom centre na Pribinovej 2 a na Kolonádovom moste a na Kukučínovej 31 v Dunajskej Strede.

Pozrite si ich všetky a vyberte si tú svoju na www.krajzazitkov.sk

Urobte si výlet do Hvezdárne a planetária v Hlohovci

Hvezdáreň a planetárium M.R.Štefánika v Hlohovci vznikla v roku 1972. Hlavným poslaním hvezdárne je popularizácia a vzdelávanie mládeže, širokej verejnosti v oblasti astronómie. Na túto činnosť je úzko naviazaná činnosť, ktorej obsahom je konkrétna práca pri pozorovaní vesmírnych objektov, získanie dát, ich spracovanie a publicita. Hlohovská hvezdáreň je v našom kraji jediné zariadenie tohto druhu. V kraji túto oblasť ešte dopĺňajú oddelenia astronómie pri osvetových strediskách.

Hvezdáreň a planetárium Milana Rastislava Štefánika sídli vo vlastnom areáli na Sládkovičovej ulici. Pozostáva zo štyroch objektov. Nastarším je budova hvezdárne, ktorá bola sprístupnená v roku 1976. Nachádza sa v nej prednášková sála pre potreby rôznych podujatí a súťaží, klubovňa pre potreby astronomických klubov a administratívne a skladové priestory.

V roku 1983 bola sprístupnená kupola hlavného ďalekohľadu, ktorý je používaný na odbornú prácu pri sledovaní premenných hviezd. Ďalekohľad i kupola sú automatizované a dajú sa ovládať na diaľku.

Rok 1989 bol významným medzníkom pri popularizácii astronómie. Bolo otvorené planetárium, ako významná pomôcka pri výuke. Priemer kupole planetária je 10 metrov a ide o prístroj ZKP 2. V roku 2008 bola sprístupnená astronomická pozorovateľňa pre popularizačné pozorovania, ktorá nahradila malú pozorovateľňu v areáli.

Pripravujeme
rekonštrukciu
planetária
a vytvorenie
návštevníckeho
centra
hvezdárne.

V septembri pripravila hvezdáreň niekoľko podujatí:

3. 9. 18.00

TAJOMSTVÁ VESMÍRU

podujatie pre verejnosť, prechádzka slnečnou sústavou
exteriér Hvezdárne a planetária

18. 9. 15.00 a 17.00

KAMILKINE DOBRODRUŽSTVÁ S MALÝM PRINCOM

dobrodružná cesta Kamilky s Malým princom pri putovaní Slnečnou sústavou na hviezdnom voze, exteriér Hvezdárne a planetária M. R. Štefánika v Hlohovci

25. 9. 13.00 a 15.00

FANTASTICKÁ CESTA

let myšlienkovou raketou slnečnou sústavou

25. 9. 17.00

FILMOVÝ VEČER POD HVIEZDNOU OBLOHOU

fulldomové filmy z oblasti astronómie a príbuzných prírodných vied

25. 9. 21.00

TELESKOPICKÉ POZOROVANIE ASTRONOMICKÝCH OBJEKTOV

pozorovanie mesiaca, Marsu a iných objektov na letnej nočnej oblohe

KULTÚRNE PODUJATIA V TRNAVSKEJ ŽUPE

september 2021

Podujatia

2. SEPTEMBER

Štvrtok - 17.00

Zlatá záhrada / Aranykert Golden / Garden

vernisaž výtvarných prác účastníkov
medzinárodného sympózia
Žitnoostrovské múzeum
v Dunajskej Strede

9. SEPTEMBER

Štvrtok

Nezabudnutí susedia

podujatie v rámci celoslovenskej
spomienkovej trizny

10.00 - Mestský park v Seredi

10.00 - Synagóga – Centrum súčasného
umenia Galérie J. Koniarka v Trnave

16.00 - Múzeum holokaustu v Seredi

21. – 23. SEPTEMBER

Utorok - štvrtok

Festival rozhlasovej hry 2021

prezentácia rozhlasovej dramatickej tvorby
Divadlo Jána Palárika v Trnave,
Knížnica Juraja Fándlyho v Trnave,
Kultúrne centrum Malý Berlín

24. SEPTEMBER

Piatok - 11.00

Žitnoostrovské pastelky

XXII. ročník medzinárodnej výtvarnej
súťaže detí predškolského veku
Žitnoostrovské múzeum v Dunajskej Strede /
Žitnoostrovské osvetové stredisko
v Dunajskej Strede

18. SEPTEMBER

Sobota 14.00

Deň otvorených dverí

DOD bude zakončené predstavením
Mizantrop o 19.00
Divadlo Jána Palárika v Trnave

Leto v kultúre

4. SEPTEMBER

Sobota - 13.00

Deň vínnych pivníc

XVIII. ročník ochutnávky vín spojený s

Festivalom malých dychových hudieb

Nádvorie Domu hudby

M. Schneidera - Trnavského

10. – 11. SEPTEMBER

Piatok, sobota - 18.00

Are You Free

festival alternatívnej hudby
Nádvorie Žltého kaštieľa Žitnoostrovského
múzea v Dunajskej Strede

Pre deti

8. SEPTEMBER

Streda - 10.00

Divadielko

divadielko pre prvákov v rámci
projektu Prváci v knižnici
Galantská knižnica

9. SEPTEMBER

Štvrtok - 10.00

Vyhodnotenie výtvarnej súťaže Rozprávky Pavla Dobšinského

vyhlásenie výsledkov a ocenenie víťazov
Záhorská knižnica Senica